

**Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse liidu toetusmehhanism varjupaiga, rände ja lõimumise valdkonnas perioodiks 2028-2034
(COM (2025) 540 final)**

Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL establishing the Union support for asylum, migration and integration for the period from 2028 to 2034

Otsuse ettepanek koordinatsioonikogule

Kujundada seisukoht

Kaasvastutaja sisendi tähtpäev 29.09.2025

KOKi esitamise tähtpäev 19.11.2025

VV esitamise tähtpäev 27.11.2025

Peavastutaja: Siseministeerium

Kaasvastutajad: Sotsiaalministeerium, Rahandusministeerium, Riigikantselei (strateegiabüroo, JRKB), Justiits- ja Digiministeerium, Kultuuriministeerium, Haridus- ja Teadusministeerium

Seisukoha valitsusse toomise alus ja põhjendus

Algatuse vastuvõtmisega kaasneks oluline majanduslik või sotsiaalne mõju (RKKTS § 152¹ lg 1 p 2)

Sisukokkuvõte

16. juulil 2025 tuli Euroopa Komisjon välja määruse ettepanekuga, millega luuakse liidu toetusmehhanism varjupaiga, rände ja lõimumise valdkonnas perioodiks 2028-2034. EL rahastamine võimaldab rakendada 2026. aastal jõustuvat EL rände- ja varjupaigalepet sisemiselt ja väliselt koos kiiremate varjupaigamenetlustega, rangemate normidega kuritarvituste vältimiseks, põhiõiguste järelevalvega ja tõhusama tagasisaatmisega.

Sisejulgeoleku fondide vahendite planeerimine ja kasutuselevõtt on kavandatud nn riigi plaani (national and regional partnership plan, lühidalt NRP) määruse COM(2025)565

reeglite kohaselt ning toimub jagatud juhtimine põhimõttel. Riigiplaani (NRP) määruse eesmärk on suurendada ELi rahastuse paindlikkust, lihtsustada fondide kasutamist, vähendada halduskoormust ning tugevdada tulemuspõhisust ja selle kohta kujundab seisukohad Rahandusministeerium.

Rändevaldkonna indikatiivne eelarve 2028-2034 eelarveperioodiks on 12 miljardit eurot. Lisanduvad rände peadirektoraadi temaatilised rahastud ja rahastus EL ametitele. Sisevaldkonna fondide jaotusvõtmes on Euroopa Komisjon pakkunud suuremat koefitsienti idapiirile. Eesti rahastus siseturvalisuse fondidest kokku suureneks komisjoni esialgse ettepaneku kohaselt 0,8 miljardi euron.

Kas EL algatus reguleerib karistusi või haldustrahve? Ei

Kas nähakse ette uue asutuse loomine (järelevalvelised või muud asutused)? Ei

Kas lahenduse rakendamine vajab IT-arendusi? Ei

Eesmärgid

EL eelarve toetus on kavandatud järgmiste eesmärkide elluviimiseks:

- (a) Euroopa ühise varjupaigasüsteemi kõigi aspektide tugevdamine ja arendamine;
- (b) tagasipöördumise ja tagasivõtmise tõhustamine, tõhusa taasintegreerimise edendamine ja sellele kaasaaitamine kolmandates riikides ning ebaseadusliku rände vastu võitlemisse panustamine, sealhulgas inimsugeldamise ja inimkaubanduse ennetamine ja nende vastu võitlemine, samuti ebaseadusliku rände instrumentaliseerimise ja relvaks muutmise tõkestamine;
- (c) seadusliku rände tugevdamine ja arendamine vastavalt liikmesriikide vajadustele ning kolmandate riikide kodanike tõhusa lõimumise ja sotsiaalse kaasatuse edendamine;
- (d) solidaarsuse ja vastutuse õiglase jagamise tagamine liikmesriikide vahel, sealhulgas praktilise koostöö, uuenduslike meetodite ja uute tehnoloogiate kaudu, ning panustamine rände ja varjupaigahalduse sise- ja välismõõtmete terviklikku käsitusse.

Mõju ja sihtrühm

Fondi eesmärgid ja asjakohased meetmed on seotud peamiselt „Siseturvalisuse arengukava 2021–2030“ (edaspidi STAK) elluviimisega. Integratsiooni erieesmärgil on kõige olulisem seos „Sidusa Eesti arengukavaga 2021–2030“. STAKi kohaselt on Eesti rändepoliitika peamine eesmärk hõlbustada Eestisse sisenemist välismaalastele, kes pakuvad ühiskonnale suurt lisaväärtust ning kelle riigis viibimine on kooskõlas avalike huvide, Euroopa Liidu õiguse ja põhivabadustega. Samuti on vaja ennetada ebaseaduslikku rännet ja korraldada riigis ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmist, et tagada avalik kord ja riigi julgeolek. Sidusa Eesti arengukavas

pööratakse tähelepanu toetusele, mida vajavad Eestis nii lühikest kui ka pikka aega viibivad sisserändajad, ning toetatakse sihipäraste lõimumis-, sh kohanemismeetmete kaudu nende aktiivset osalemist ühiskonnas ja elukestvat õpet.

Arvestades rände arengusuundi maailmas, sh seoses Ukraina sõjaga tekkinud vajadust sõjapõgenike abistamiseks, on oluline, et Eesti oleks valmis menetlema üha rohkem rahvusvahelise kaitse taotlusi ja tagama rahvusvahelise kaitse saajatele vajalikud vastuvõtutingimused. Seda eelkõige selleks, et katta haavatavate rühmade ning vastuvõtu erivajadustega ja spetsiaalseid menetlustagatise vajavate isikute vajadused. Oluline on luua eeltingimused rahvusvahelise kaitse saajate esmaseks kohanemiseks ja edasiseks lõimumiseks Eestis.

Kaasamine

Fondi seirekomisjoni koosseisu kuuluvad valdkonna partner- ja katusorganisatsioonid.